

UCHWAŁA NR XLI/214/10
RADY MIEJSKIEJ W SURAZU

z dnia 26 lutego 2010r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2010

Na podstawie art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007r. nr 70, poz. 473, nr 115, poz. 793, nr 176, poz. 1238; z 2008r. nr 227 poz. 1505; z 2009r. nr 18 poz. 97, nr 144 poz. 1175), ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1591; z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, nr 153, poz. 1271, nr 214, poz. 1806; z 2003r. nr 80, poz. 717, nr 162, poz. 1568; z 2004r. nr 102, poz. 1055, nr 116, poz. 1203; z 2005r. nr 172, poz. 1441, nr 175, poz. 1457; z 2006r. nr 17, poz. 128, nr 181, poz. 1337; z 2007r. nr 48, poz. 327, nr 138, poz. 974, nr 173, poz. 1218; z 2008r. nr 180, poz. 111, nr 223 poz. 1458 z 2009r. nr 52 poz. 420, nr 157 poz. 1241) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się „**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2010r.**” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suraza.

§ 3. Traci moc uchwała nr XXVII/152/09 z dnia 10 lutego 2009r. w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2009.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Zygmunt Jarmor

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Suraz na 2010 rok

Wprowadzenie

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2002r. Nr 147 poz.1231 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”. Art. 1 ust.1 ustawy stanowi, że: „Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych zakładów pracy.”

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, że większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządu gminy, która na mocy cytowanej ustawy uzyskała kompetencję do rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, realizowanych na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Suraz, uchwalanego corocznie Uchwałą Rady Miejskiej w Surazie.

Rok 2010 będzie kolejnym rokiem realizacji programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Jest kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ustawy. Jego nadrzędnym celem jest, jak co roku, tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych, zmierzających do:

- zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- zmniejszania rozmiarów problemów, które aktualnie występują,
- zwiększenia zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

Rada Miejska w Surazie dostrzegając poważne problemy i zagrożenia dla społeczności lokalnej wynikające z nadużywania alkoholu oraz spożywania alkoholu w niewłaściwych okolicznościach przyjmuje niniejszy program jako wytyczną wiążącą władzę i podległe jednostki organizacyjne przy podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie i rozwiązywanie problemów alkoholowych na terenie Gminy Suraz.

Podstawą podejmowanych działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Suraz na rok 2010 są:

- 1) Diagnoza problemów społecznych w mieście i gminie Suraz.
- 2) Rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2010.
- 3) Wnioski Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z realizacji

Programu w roku 2009.

- 4) Wnioski, uwagi, propozycje zgłoszone przez osoby fizyczne i prawne, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

Rozdział I – Postanowienia ogólne

1. Autorzy programu: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surażu.

2. Koordynator programu : Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Czas realizacji programu: 01 stycznia 2010 r. – 31 grudnia 2010 r.

4. Odbiorcy programu:

- 1) w zakresie zapobiegania alkoholizmowi i narkomanii: dzieci i młodzież szkół podstawowych, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, rodzice, nauczyciele, reprezentanci innych grup społecznych,
- 2) w zakresie pomocy specjalistycznej: osoby mające czynny kontakt z alkoholem i osoby współuzależnione.

5. Cel programu:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie miasta i gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących ,
- 2) zmiana postaw i postępowania członków społeczności lokalnej wobec problemów alkoholizmu i narkomanii,
- 3) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym,
- 4) zwiększenie wiedzy młodzieży i dorosłych w zakresie alkoholizmu i narkomanii,
- 5) promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 6) tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu,
- 7) realizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

6. Instytucje i organizacje pozarządowe – współrealizatorzy programu.

- 1) Urząd Miejski w Surażu
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Surażu
- 3) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Surażu
- 4) Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Surażu
- 5) Zespół Szkół i Placówek Oświatowo - Wychowawczych w Surażu
- 6) Uczniowski Klub Sportowy
- 7) Komisariat Policji w Łapach
- 8) Zakład Opieki Zdrowotnej
- 9) Kościoły i inne związki wyznaniowe prowadzące swoje statutowe działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii
- 10) Inne podmioty, organizacje pozarządowe, których działalność służy rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Rozdział II – Zadania własne gminy

1. *Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.*

Uzależnienie od alkoholu występuje u około 800 tys. osób w Polsce i jest chorobą społeczną, której konsekwencje dotyczą nie tylko osób uzależnionych, ale także członków ich rodzin i środowisk społecznych.

Na mocy artykułu 21 ust. 1 ustawy leczenie osób uzależnionych od alkoholu odbywa się w placówkach leczenia odwykowego. Od takich osób nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu (art. 21 ust. 3 ustawy). Koszty związane z odbyciem terapii w placówce odwykowej pokrywa Narodowy Fundusz Zdrowia (za pacjentów ubezpieczonych) i Ministerstwo Zdrowia (za pacjentów nieubezpieczonych).

Podstawowym zadaniem samorządu terytorialnego jest zwiększanie dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla mieszkańców gminy. Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin. Zadaniem samorządu terytorialnego jest udzielenie takiego wsparcia, jakie pozwalałoby na realizację efektywnych programów terapeutycznych – zapewnienie możliwości leczenia w zakładzie odwykowym. Wspólną troską kierownictwa zakładu odwykowego i samorządu terytorialnego powinno być doprowadzenie do sytuacji, w której zakład będzie realizował kompleksowy, spójny, nowoczesny program terapeutyczny. Dla osób uzależnionych, którzy przebyli terapię w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, konieczne jest też umożliwienie odbywania programu terapii poszpitalnej.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych lecz dotyczą także członków ich rodzin. Członkowie najbliższego otoczenia osoby uzależnionej żyją w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określanym mianem współuzależnienia (cierpienie i chaos emocjonalny, zaburzenia psychosomatyczne włącznie z nerwicą, system iluzji i zaprzeczania, który przeszkadza w realnej ocenie problemów związanych z alkoholem, zachowywanie układu małżeńskiego, rodzinnego, który podtrzymuje picie alkoholika). Leczenie współuzależnienia wymaga odpowiedniego postępowania terapeutycznego poprzez realizację programów psychoterapii współuzależnienia.

Zadania programu:

- 1) Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego.
- 2) Kierowanie na specjalistyczne badania (biegły lekarz i psycholog) w celu ustalenia stopnia uzależnienia od alkoholu i rodzaju proponowanego leczenia.
- 3) Wnioskowanie przez GKRPA do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego, o wgląd sytuację małoletnich dzieci w rodzinach alkoholików, a także powiadamianie prokuratury o występowaniu przemocy.
- 4) Finansowanie kosztów dojazdu do Poradni Terapii Uzależnień i Współuzależnień w celu podjęcia leczenia.

2. *Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie*

Kolejną ważną grupą doznającą szkód wynikających z uzależnienia są dzieci wychowujące się rodzinach z problemem alkoholowym, które ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach rozwoju. Są słabsze fizycznie, częściej chorują. Rozwijają się u nich określone zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych członków rodziny lub otoczenia. Ponadto stanowią tzw. grupę ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych odgrywają placówki dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, takie jak świetlice oraz grupy socjoterapeutyczne. Ich zadaniem jest wspieranie rodziny przez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi, udzielanie dzieciom specjalistycznej pomocy psychologicznej.

Gmina może zlecać w drodze umowy organizacjom społecznym, kościołom, związkom wyznaniowym, fundacjom, stowarzyszeniom, pracodawcom oraz osobom fizycznym i prawnym prowadzenie takich placówek oraz wspierać je w tym finansowo.

Badania przeprowadzone wśród żon alkoholików wskazują, że blisko 80% tych kobiet doznaje przemocy ze strony swego męża lub partnera. Z danych Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, że prawie 70% zgłaszanych przypadków przemocy domowej związanych jest ze spożywaniem przez sprawcę alkoholu.

W ograniczanie zagrożeń życia rodzinnego wywołanych alkoholem angażują się w coraz większym zakresie społeczności lokalne. Szczególną rolę w pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym odgrywa Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania programu :

- 1) Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin alkoholowych i gdzie występuje przemoc domowa połączonego z programem profilaktyczno – terapeutycznym i edukacyjnym.
- 2) Przeszkolenie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (procedura „Niebieska Karta”) pracowników socjalnych, członków GKRPA, policji, innych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

W 2002 roku Minister Edukacji Narodowej i Sportu wydał Rozporządzenie z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutowych publicznych przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 10 poz. 96), które wprowadziło obowiązek uchwalania przez radę pedagogiczną szkolnego programu profilaktyki, spójnego z programem wychowawczym szkoły, zaopiniowanego przez rodziców i samorząd uczniowski. Grono pedagogiczne w tworzeniu i realizacji szkolnego programu profilaktyki i promocji zdrowia powinno korzystać z konsultacji oraz wsparcia profesjonalistów zajmujących się profilaktyką problemową. Mogą być oni szczególnie pomocni w sytuacjach wymagających podjęcia działań interwencyjnych wobec grup ryzyka. Uzupełnieniem tych zapisów jest Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, /Dz. U. Nr 26, poz. 226/, które obliuguje szkoły do systematycznego prowadzenia edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia i zdrowego stylu życia oraz wypracowania procedur postępowania w sytuacji szczególnych zagrożeń związanych ze środkami odurzającymi i substancjami psychoaktywnymi, z uwzględnieniem zadań osób podejmujących interwencję.

Aby szkoły sprostały wyzwaniom, jakie stawiają przed nimi zapisy zawarte w rozporządzeniach, konieczne jest podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą. Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia (używanie różnych substancji psychoaktywnych, podejmowanie ryzykownych zachowań seksualnych itd.). W związku z tym w profilaktyce tych zachowań rekomendowane jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Przy planowaniu programów profilaktycznych należy zwrócić uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących (zwłaszcza kształtowaniu silnej więzi rodzinnej, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną i rozwojem oraz wzmacnianiu skłonności do respektowania norm i wartości).

Szczególnie cenne są środowiskowe programy profilaktyczne czynnie angażujące wiele grup danej społeczności (młodzież, rodziców, wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, samorząd) w działania na rzecz ograniczania popytu na środki psychoaktywne poprzez m.in. wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Zadania programu :

- 1) Realizacja działań profilaktycznych w szkole podstawowej i gimnazjum. Dofinansowanie programów profilaktycznych w ramach statutowych działań szkół, promowanie programów autorskich, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez doposażenie w sprzęt sportowy.

- 2) Edukacja rodziców i nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień.
- 3) Szkolenia sprzedawców zajmujących się sprzedażą alkoholu,
- 4) Działania edukacyjne przeznaczone dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem środków psychoaktywnych, np. „Szkoła dla rodziców”.
- 5) Przeprowadzenie cyklu spotkań profilaktycznych z młodzieżą na temat zagrożeń związanych ze środkami zmieniającymi świadomość i towarzyszącymi temu zjawisk.
- 6) Organizacja i finansowanie lokalnych kampanii profilaktycznych, udział w kampaniach ogólnopolskich.
- 7) Wspieranie działalności szkół, uczniowskich klubów sportowych, różnych form kultury fizycznej oraz innych społecznie akceptowanych rodzajów działalności związanych z propagowaniem zdrowego i abstynenckiego stylu życia - realizacja na bazie klubów sportowych programów psycho-profilaktycznych zmieniających zachowania dzieci i młodzieży w zakresie gospodarowania czasem wolnym.
- 8) Wspieranie i finansowanie różnych podmiotów i osób fizycznych prowadzących profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną.
- 9) Dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz doskonalenie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.
- 10) Zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących uzależnienia i przemocy domowej.
- 11) Dofinansowanie działalności profilaktycznej, organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Surażu.
- 12) Szkolenia członków GKRPA.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Poszczególne zadania gminnego programu mogą być powierzone do realizacji organizacji pozarządowej. Wśród organizacji pozarządowych ważnym partnerem dla gmin są stowarzyszenia i kluby abstynenckie jako miejsce trzeźwego i zdrowego stylu życia dla uzależnionego i jego rodziny.

Zadania programu :

- 1) Wspieranie finansowe podmiotów niepublicznych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem przemocy domowej.
- 2) Przekazywanie materiałów edukacyjnych i informacyjnych.
- 3) Nieodpłatne udostępnianie lokalu w celu realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym. Sprawy, w których gmina występuje jako oskarżyciel publiczny odbywają się w trybie uproszczonym. Wniesienie aktu oskarżenia do sądu musi być poprzedzone przeprowadzeniem postępowania dowodowego, które należy do kompetencji policji.

Zadania programu :

- 1) Kontrole punktów sprzedaży i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania ustawy o

- wychowaniu w trzeźwości i prawa lokalnego.
- 2) Informowanie Policji o naruszeniach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - 3) Wnioskowanie do organów ścigania o ukaranie osób naruszających przepisy w/w ustawy.
 - 4)

Rozdział III - Sposób pozyskiwania realizatorów programu :

1. Zlecanie osobom profesjonalnie przygotowanym, instytucjom oraz organizacjom pozarządowym wykonania określonych zadań programu na podstawie umów cywilnoprawnych.
2. Wyłonienie realizatora w trybie konkursowym bądź w postaci umów zlecenia.
3. Przyznanie dotacji na realizację zadania zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej.
4. Pozyskiwanie wolontariuszy do realizacji zadań programu, poprzez dofinansowanie ich udziału w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.

Rozdział IV – Postanowienia końcowe

1. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Uświadomienie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu.
- 2) Wzrost liczby młodych osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich.
- 3) Wzrost inicjatyw społeczności lokalnej podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi i narkomani zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży jak również pomocy osobom uzależnionym.
- 4) Wzrost świadomości mieszkańców gminy o możliwości uzyskania szeroko rozumianego wsparcia.
- 5) pogłębienie wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- 6) zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy domowej,
- 7) zmiana stereotypów utrudniających świadczenie pomocy osobom tego wymagających.

2. Źródła finansowania programu

Środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na obrót alkoholem przeznaczone na realizację zadań własnych gminy, wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

3. Sposób kontroli realizacji programu.

- 1) Przewodniczący GKRPA składa roczne sprawozdanie z wykonania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Burmistrza.
- 2) Stały monitoring programu prowadzony jest przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- 1) Każdy z członków GKRPA ma obowiązek uczestnictwa w posiedzeniu komisji.
- 2) Członkom przysługuje wynagrodzenie za udział w pracach Komisji w wysokości 100,00 zł za każde posiedzenie.
- 3) Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie listy obecności zatwierdzonych przez

Przewodniczącego.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Zygmunt Jarmoc